

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum homines teneantur ad soluendas decimas de necessitate
præcepti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

modum oblationis, quae est spontanea: sic habet, q non fit certa...

Super Quaestione octuagesimae primae Articulum primum.

In art. 1. q. 87. ad... De... quae... oblationis... dicitur... quod... non... fit... certa...

Deus, ita generali beneficio toti humano generi contulit terrae dominium...

Ad tertium dicendum, quod sicut Hieron. dicit, ex maiorum traditione introductum est...

QVAESTIO LXXXVII.

De decimis in quatuor articulos diuisa.

Ostea considerandum est de decimis.

Et circa primum quaeruntur quatuor.

Primo, Vtrum homines teneantur ad soluendas decimas ex necessitate praeccepti.

Secundo, De quibus rebus sint decimae danda.

Tertio, Quibus debeant dari.

Quarto, Quibus competat eas dare.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum homines teneantur dare decimas ex necessitate praeccepti.

Ad primum sic proceditur. Videtur, quod homines non teneantur dare decimas ex necessitate praeccepti...

Omnes decimae terrae siue de frugibus, siue de pomis arborum, Domini sunt.

Ad hoc dicitur, quod dicitur inter iudicia & caeremonialia ad dimum cultum, iudicialia ad populum, equalitate, & pacem spectant.

Ad hoc dicitur, quod dicitur inter iudicia & caeremonialia ad dimum cultum, iudicialia ad populum, equalitate, & pacem spectant.

Ad hoc dicitur, quod dicitur inter iudicia & caeremonialia ad dimum cultum, iudicialia ad populum, equalitate, & pacem spectant.

Ad hoc dicitur, quod dicitur inter iudicia & caeremonialia ad dimum cultum, iudicialia ad populum, equalitate, & pacem spectant.

ministris Dei, & populum seruandam, ac etiam inter ministros inter se, & mediante hac ordinatur ad Deum...

potest computari hoc inter praeccepta moralia: quia ratio naturalis non magis dicitur, quod decima pars debeat magis dari...

¶ 2 Praet. Illa sola homines seruare tenentur tpe gratiae, quae a Christo per Apostolos sunt mandata, sicut dicitur Matth. vlt. Docentes eos seruare oia...

¶ 3 Praet. Homines tpe gratiae non magis tenentur ad obseruantiam legalium, quam ante legem...

¶ 4 Praet. In veteri lege tenebantur homines ad triplices decimas soluendas, quarum quaedam soluebant Leuitis...

¶ 5 Praet. In veteri lege tenebantur homines ad triplices decimas soluendas, quarum quaedam soluebant Leuitis...

¶ 6 Praet. In veteri lege tenebantur homines ad triplices decimas soluendas, quarum quaedam soluebant Leuitis...

¶ 7 Praet. In veteri lege tenebantur homines ad triplices decimas soluendas, quarum quaedam soluebant Leuitis...

¶ 8 Praet. In veteri lege tenebantur homines ad triplices decimas soluendas, quarum quaedam soluebant Leuitis...

¶ 9 Praet. In veteri lege tenebantur homines ad triplices decimas soluendas, quarum quaedam soluebant Leuitis...

¶ 10 Praet. In veteri lege tenebantur homines ad triplices decimas soluendas, quarum quaedam soluebant Leuitis...

¶ 11 Praet. In veteri lege tenebantur homines ad triplices decimas soluendas, quarum quaedam soluebant Leuitis...

¶ 12 Praet. In veteri lege tenebantur homines ad triplices decimas soluendas, quarum quaedam soluebant Leuitis...

¶ 13 Praet. In veteri lege tenebantur homines ad triplices decimas soluendas, quarum quaedam soluebant Leuitis...

¶ 14 Praet. In veteri lege tenebantur homines ad triplices decimas soluendas, quarum quaedam soluebant Leuitis...

uerfalis dominij, sicut sacrificia, oblationes & primitiae...

In eodem articulo dubium occurrit circa illud, quod determinatio decimae partis soluendae...

Terminatio decimae, nec conclusa per rationes duas in littera ad hoc allatas...

Licet enim sint multi curati non habentes centum viros sub sua cura...

Computatis etiam eorum coadiutoribus, ut sunt canonici cathedralium, & similibus ecclesiarum...

non transgreditur forte octuagesimam partem christiani populi...

quod irrationabile fit in noua lege sequi determinationem decimae partis...

si clericus est quinquagesima pars...

Secunda Secundae Thomae. CC + pars

1. q. 103. ar. 3. & q. 104. arti. 3.

Canon 24. circa mediu.

pars populi, quilibet quadraginta nouem partium populi non habebit nisi de decem partibus rerum, nouem: clerus autem habebit quadraginta nouem partes, habendo decimam quamque partem rerum cuiuslibet quadraginta nouem partium populi, & sic non excedet clerus populum in duabus partibus, ut Leuita excedebat populum, sed in quadraginta partibus: quod est iniquum. Quod vero neutra ratio in litera allata patet ex hoc, quod utraque procedit a communi ad proprium, sed a superiori ad inferius determinate. Licet enim iustitia nostra debeat abudare plus quam iudeorum, non tamen quod ad hanc improporcionem determinatam. Et similiter licet ministri noui testamenti sint honorabiliores, non tamen debent eis stipendium in tanto excessu. Et augeatur hoc dubium de decimis in noua lege, propter decimas personales, & propter hoc quod ex integris fructibus decimae soluenda sunt, quae si diligentius computentur non decima, sed quinta forte pars clero addita inuenitur, ut inferius declarabitur: ac per hoc clerus si quinquagesima pars esset populi, excederet quilibet aliam partem populi sibi aequalem non in quadraginta, sed octoginta partibus decimis.

Aug. in sermo. 1. Dominica 12. post Trinitatis. Et in sermo. de Temp. 119. r. 10. Et habetur 16. q. 1. ca. Decima a medio.

alia decima, de quibus legitur Deu. 14. Decimam partem separabis de cunctis frugibus tuis, quae nascuntur in terra per annos singulos, & comedes in conspectu domini Dei tui in loco quem elegerit Deus. Erant quoque & aliae decimae, de quibus ibidem subditur. Anno tertio separabis aliam decimam ex omnibus, quae nascuntur tibi eo tempore, & repones intra ianuas tuas, venietque Leuita, qui aliam non habet partem neque possessionem tecum, & peregrinos ac pupillos, & uidua, qui intra portas tuas sunt & comedet, & saturabuntur: sed ad secundas & tertias decimas homines non tenentur tempore gratiae. ergo neque ad primas.

¶ 4. Prat. Quod sine determinatione temporis debetur, nisi statim soluitur, obligat ad peccatum. Si ergo homines tempore gratiae obligarentur ex necessitate precepti ad decimas soluendas in terris, in quibus decimae non soluuntur, omnes essent in peccato mortali, & per consequens etiam ministri Ecclesiae, dissimulando: quod videtur inconueniens: non ergo homines tempore gratiae ex necessitate tenentur ad solutionem decimarum.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit, & habetur 16. q. 1. Decima ex debito requiruntur, & qui eas dare noluerint, res alienas inuadunt.

RESPON. Dicendum, quod decimae in veteri lege dabantur ad sustentationem ministrorum Dei. Vnde dicitur Malach. 3. inferte omnem decimationem in horreum meum, ut sit cibus in domo mea. Vnde praecipitur de solutione decimarum partim quidem erat

dispensatio in pauperes, qui de iure debent decimas. Et sic patet, quod non reitae respondendum ad rationes allatas in litera. Et ad utramque rationem non induxit illas ad inferendum determinationem, sed ad ostendendum, quod populus non debetur ministris Dei, quam populus veteris legis, sed ad ostendendum, quod ministris Dei, qui in maiori includitur ministerio, & a fortiori bonae exteriora, quam in maiori includitur ministerio. Et secundum Apostolum, 2. ad Tim. 2. Oportet Episcopum esse hospitalem, & sicut Hieronimus ad Damalium. Quicquid habent clerici, pauperum est, ut dicitur 16. q. 1. c. Qm, & Aug. expresse decimas dari pro usu pauperum adeo assueuerat, ut non darent decimas, cum tot hominibus dicit, quot pauperes ibi morantur, ut habetur ibidem c. Decima. Author quoque expresse in hac q. pluries dicit, decimas dari ministris, ut per eos dispensentur pauperibus. ex hac namque radice solutio omnium oritur. Nam si decimae in subsidium tantum ministrorum danda essent, ut in veteri mandatum erat lege, nec sine ego oppositas obiectiones solvere, libenterque solutiones audirem aliorum, qui scirent ta excessiua distributione ad aequalitate deducere. Soluere autem ex hoc, quod Deus sic mandauit, aut quod Ecclesia sic

mandauit, ut daretur Deo, cui non potest excusari, tum quia praecipitur diuino in lege veteri, tum quia ipso Deo Iesu Christo renouatum est in nouo testamento, & caremonialibus praecipitur, cum dicitur tum quia praecipitur erat, ut decima pars redderetur morale inditum naturali ratione, partim autem erat iudiciale, ex diuina institutione robur habens. Quod enim eis, qui diuino cultui ministrabat ad salutem populi totius, populus necessaria uelut ministraret, ratio naturalis dicitur, sicut & his qui communi utilitate inuigilant. Principibus, & militibus, & alijs huiusmodi stipendia uelut debentur a populo. Vnde & Apostolus hoc probat 1. ad Corinth. 9. per humanas consuetudines dicens. Quis militat suis stipendijs uelut quis plantat uineam, & de fructibus eius non edat? Sed determinatio certae partis exhibenda ministris diuini cultus, non est de iure naturali, sed est introducta institutione diuina secundum conditionem illius populi, cui lex dabatur, qui cum in duodecim tribus esset diuisus, duodecima tribus A. Leuitica, quae tota erat ministris diuini cultus, possessiones non habebat. Vnde conuenienter institutum est, ut reliquae undecim tribus decimam partem suorum prouiderent Leuitis darent, ut honorabilius uiuerent, & quia etiam aliqui per negligentiam erant transgressores futuri. Vnde quantum ad determinationem decimae partis erat iudiciale, sicut & alia multa specialiter in illo populo instituta erant ad aequalitatem inter hoies adiuuicem conseruandam sicut populi illius conditionem, quae naturalia praecipitur dicuntur licet ex consequenti aliquid significet in futurum, sicut & omnia eorum facta, sicut illud 1. ad Corinth. 10. Omnia in figuram contingebat illis: in quo conueniebant etiam caremonialibus praecipitur, quae

dispensatio in pauperes, qui de iure debent decimas. Et sic patet, quod non reitae respondendum ad rationes allatas in litera. Et ad utramque rationem non induxit illas ad inferendum determinationem, sed ad ostendendum, quod populus non debetur ministris Dei, quam populus veteris legis, sed ad ostendendum, quod ministris Dei, qui in maiori includitur ministerio, & a fortiori bonae exteriora, quam in maiori includitur ministerio. Et secundum Apostolum, 2. ad Tim. 2. Oportet Episcopum esse hospitalem, & sicut Hieronimus ad Damalium. Quicquid habent clerici, pauperum est, ut dicitur 16. q. 1. c. Qm, & Aug. expresse decimas dari pro usu pauperum adeo assueuerat, ut non darent decimas, cum tot hominibus dicit, quot pauperes ibi morantur, ut habetur ibidem c. Decima. Author quoque expresse in hac q. pluries dicit, decimas dari ministris, ut per eos dispensentur pauperibus. ex hac namque radice solutio omnium oritur. Nam si decimae in subsidium tantum ministrorum danda essent, ut in veteri mandatum erat lege, nec sine ego oppositas obiectiones solvere, libenterque solutiones audirem aliorum, qui scirent ta excessiua distributione ad aequalitate deducere. Soluere autem ex hoc, quod Deus sic mandauit, aut quod Ecclesia sic

do humanum valde est, vt non plus in nouo testamento, in quo plus tenentur, vt in litera probatur, quis soluiat, quam soluebat in veteri. Et fm hac intelligenda est litera, vt in ipis rōnibus patet.

¶ In eodem artic. dubium occurrit, pro quanto dicitur, q̄ decimæ non diuina, sed Ecclesiastica auctoritate impostæ sunt populo Christiano. Nā op-

portum habetur extra de decimis in pluribus capitulis, vt patet in cap. Parochianos, & c. Aliquibus. Vbi habetur, q̄ ideo decimæ debentur, quia Deus, non homo, sic statuit.

¶ Ad hoc breuiter dicitur, q̄ proculdubio constat, Deum in sua diuina lege decimas dādas decreuisse, nec hoc inter fideles venitur in diuinum. Sed diuinum decretum potest referri ad populum veteris testamenti, & ad populum nouæ legis, & si ad primū referatur, habet vim obligatiuā: si ad secundum, habet vim exemplarem, ita q̄ sentias nō dē Decretū esse, Quia Deus in veteri lege obligauit populum suū ad decimam, dedit nobis exemplum similibus obligationis sui sciendæ ab Ecclesia tanquam iustæ, & rationabilis, & p̄. Cū ergo dicitur, q̄ lege diuina, aut Deo iubere ad decimas tenetur, intellige exemplariter.

Nōcāliū sancti Patris intellexit, qui legis onere nos esse liberōs tā quō ad iudicialia, q̄ ceremonialia docuerunt.

¶ In responsione ad quartū tres decimas si vis latē intelligere, vide Hiero. super Mal. 3. c. & recitat in Decretis, 16. q. 1. c. Reuerimini. & extra de decimis, c. 1.

¶ In responsione ad quintū eiusdem articuli, dubiū occurrit, quia cū debeatur decimæ partim ex iure nature, & partim ex auctoritate Ecclesiæ, quomodo Ecclesiā possit dissimulare q̄ ex Ecclēsiæ auctoritate pendet, nō t̄ pot̄ facere, quin naturæ implicaturæ per hoc, qui nihil decimæ soluit, vt in multis Italæ locis contingit ex consuetudine, a peccato non excusatur, vtpote iuris nature violator.

¶ Ad hoc dicitur dupliciter. Primò, q̄ quantumcūque aliquis sit debitor alicui, si is eū debet, satisfactū sibi dicit, nulla est uoluntatis eius, q̄ Ministri aut Ecclesiæ vbi nō peccant, faceri videntur.

¶ In responsione ad quartū tres decimas si vis latē intelligere, vide Hiero. super Mal. 3. c. & recitat in Decretis, 16. q. 1. c. Reuerimini. & extra de decimis, c. 1.

¶ In responsione ad quintū eiusdem articuli, dubiū occurrit, quia cū debeatur decimæ partim ex iure nature, & partim ex auctoritate Ecclesiæ, quomodo Ecclesiā possit dissimulare q̄ ex Ecclēsiæ auctoritate pendet, nō t̄ pot̄ facere, quin naturæ implicaturæ per hoc, qui nihil decimæ soluit, vt in multis Italæ locis contingit ex consuetudine, a peccato non excusatur, vtpote iuris nature violator.

¶ Ad hoc dicitur dupliciter. Primò, q̄ quantumcūque aliquis sit debitor alicui, si is eū debet, satisfactū sibi dicit, nulla est uoluntatis eius, q̄ Ministri aut Ecclesiæ vbi nō peccant, faceri videntur.

atur sibi satisfactum. Nec obstat, q̄ omittit petere propter scandalum, ac per hoc nō sponte; quoniam viri spirituales, qui ob amorem profectus spiritualis, in filiis omittunt temporalia sibi debita petere, quales sunt isti, sponte hoc faciunt, quoniam ex amore charitatis mouentur. Similiter non obstat, q̄ decimæ non solum propter ministros, sed

propter pauperes dantur a populo Christiano; quoniam ministri sic sunt partes pauperū in temporalibus, ut magis sint partes pauperū, & diuinum in spiritualibus. Et propterea cū spirituali profectui populi omisionem decimarum expedit vident, non sunt rei male curæ pauperum. Quāuis facilius dici possit de hoc, q̄ decimæ sunt de iure nature ad victum ministrorū, non pro pauperibus, sed hoc ad electionem ius spectat.

¶ Secundo dicitur, q̄ quia de iure nature, decimæ dande sunt in subsidium ministrorum, ideo si ministri tacentes nō indigent, cessat ratio obligationis in iuris nature. Vnde si indigent, etiam si nō petant, tenentur iure nature eis subuenire omnes potētes, & scientes iuxta curam commisi, iuxta illud Apostoli ad Gala. 6. Communicet is, qui catechizatur ei, qui se catechizat in omnibus bonis. Nolite errare, Deus nō irridetur. Quādoq; autē huiusmodi omisit subueniendi, si suis curatis indigentibus, et peccati veniale, & quādoq; mortale, si enim notabiliter ex huiusmodi omisione patiuntur, nescire omittentes scienter p̄ modulo suo subuenire huiusmodi paribus, excusare a mortali. Violatur namque adeo ius nature, tūc, vt virtus iustitiæ, qua debemus huiusmodi paribus debemus, nō remaneat. Quō enī iustitiæ pars hæc subuenire cum notabili detrimento eius, cuius reddendum est?

¶ In eadē responsione ad quintū, dubiū occurrit, quare auctor in calce illius ap̄positi ly forte dicendo, Nili forte p̄ obstinationē animi. Vt namque rem clari sub dubio dicere.

¶ Ad hoc dicitur, q̄ quia nolentes dare petentibus ministris decimas, possent allegare aut prescriptionem, aut Ecclesiæ Romanæ tacitam donationem, eo quod tam diturno tempore scēnt, & tolerauit;

ceptum de solutione decimarū, quātum ad id quod erat mortale, datum est in Euāgelio a Dño, vbi dicit Matth. 10. Dignus est operarius mercede sua. & etiā ab Apostolo, vt patet 1. ad Corinth. 9. sed determinatio certę partis est referata ordinationi Ecclesiæ.

AD TERTIVM dicendū, q̄ ante tēpus veteris legis nō erant determinati ministri diuini cultus: sed dī, q̄ primogeniti erant sacerdotes, qui duplicē portionē accipiebant. Et ideo etiā nō erat determinata aliqua pars exhibenda ministris diuini cultus: sed vbi aliquis occurrebat, vnusq; dabat ei p̄ propria sponte, quod sibi videbatur. Sicut Abraham quodā prophero instinctu dedit decimas Melchisedech sacerdoti Dei summi, vt dī Genes. 14. Et similiter Iacob decimas vouit se daturū, quis nō videatur decimas vouisse, quasi aliquibus ministris exhibēdas, sed in diuinū cultum, puta, ad sacrificiorū consummationem. Vnde signanter dicit, Offeram tibi decimas.

AD QVARTVM dicendū, q̄ secūde decimæ, quæ reseruabatur ad sacrificia offerenda, locū in noua lege nō habet, cessantibus legalibus victimis. Tertie verò decimæ, quas cum pauperibus comedere debebant, in noua lege augentur per hoc, q̄ Dñs nō solum decimā partem, sed oīa superflua pauperibus iubet exhiberi, secūdem illud Lucę 11. Quod superest, date cleemosynam. Ipsæ etiam decimæ quę ministris Ecclesię dantur, per eos debent in vltus pauperū dispensari.

AD QVINTVM dicendum, q̄ ministri Ecclesiæ maiorem curā debent habere spiritualium bonorū in populo promouendorū, q̄ temporalium colligendorū. Et ideo Apost. noluit vti potestate sibi a Domino tradita, vt acciperet stipendia victus ab his, quibus Euāgelium predicabat, ne daretur ali quod impedimentum Euāgelio Christi. Nec tamen peccabant illi, qui ei non subueniebant, alioquin Apostolus eos corrigere nō omisit. Et similiter laudabiliter ministri Ecclesiæ decimas Ecclesiæ non requirunt, vbi sine scandalo requiri non possent p̄pter dissue-

¶ Ad hoc dicitur, q̄ quia nolentes dare petentibus ministris decimas, possent allegare aut prescriptionem, aut Ecclesiæ Romanæ tacitam donationem, eo quod tam diturno tempore scēnt, & tolerauit;

& toleravit : idcirco

author sub dubitatione

nis nota haec dixit.

In eadem respon-

sione iuncta corpori

ar. nota, qd si ges ali-

qua vellet fide Chri-

stia nam amplecti si-

ne onere decimarū,

non solum Ecclesia

posset eis hoc conce-

dere, quia Ecclesiasti-

ca auctoritate decima

debetur: sed de-

beret eis hoc conce-

dere, quia ministri

Ecclesiae maiorē de-

bet habere curā spi-

ritualium bonorum in

populo pmouendo-

rū. quam temporalium

colligendorum. Et

Apostoli exēplo effi-

cere deberēt, ne dec-

imarū onus prester-

ret impedimentum

Euangelio Christi.

Q. preced. ¶ Super Quaestione
Octuagesimae septimae
articulū secundū.

IN artic. 2. eiusdē
87. q. dubiū occur-
rit circa rationem li-
terę in corpore art. f.
Seminantibus spiri-
tualia, debentur car-
nalia, sub quibus con-
tinentur quęcumque
possidemus, ergo de
oibus possessis de-
bentur decimę. Vi-
deur nāque rō hac
in illatione deficere,
a carnalibus consu-
se ad carnalia distri-
buntur vniuersaliter
descendendo, quod
non licet. sicut non
vale: Animal ambu-
lat, ergo omne ani-
mal ambulat: vel, er-
go omnis speciei ani-
malis aliquidambu-
lat.

¶ Ad hoc dicitur, qd
intentio authoris te-
dere videtur non ad
necessitatem, sed ad
rationabilitatem Ec-
clesiastici statuti de
solueda decima om-
nium iuste possesso-
rum. & tener discus-
sus suus subintelle-
cta hac ppositione,
scilicet, qd nō est ma-
ior ratio de vno car-
nali, quam de alio.
Hac. n. adiuncta pro-
positione, patet nul-
lū vitium in illatione
inueniri. Si, n. carna-
lia debentur, & non
est maior rō de vno,
q̄ de alio, consequēs
est, qd oia, aut nullū
decimarum sub sint.

¶ In eodē art. in res-
pensione ad vltimū
aduerte, qd quia Ec-
clesia sic statuit, qd ex
integrū fructibus de-

tudinem, vel propter aliquam aliā
causam. Nec tamen sunt in statu
damnationis, qui non soluunt in
locis illis, in quibus Ecclesia non
petit, nisi forte propter obstina-
tionem animi, habentes volunta-
tem non soluendi, etiam si ab eis
peterentur.

ARTICVLVS II.
*Utrum de omnibus teneantur homines
decimas dari.*

AD SECVNDVM sic procedit.
Videtur, qd non de omnibus
teneantur homines decimas dare.
Solutio enim decimarū videtur
esse ex veteri lege introducta: sed
in veteri lege nullū pceptū datur
de personalibus decimis, quę. s. sol-
uuntur de his, quę aliquis acquirit
ex proprio actu, puta, de mercatio-
nibus, vel de militia. ergo talibus
decimas nullus soluere tenetur.

¶ 2 Præt. De male acquisitis non
debet fieri oblatio, vt supra dictū
est: sed oblationes, q̄ immediatē
Deo exhibentur, magis videntur
pertinere ad diuinū cultū, quam
decimę quę exhibentur ministris.
ergo etiam nec decimę de male
acquisitis sunt soluendę.

¶ 3 Præt. Leuit. vlt. Non mandatur
solui decima, nisi de frugibus, &
pomis arborū, & animalibus quę
transcunt sub virga pastoris: sed
pręter hæc sunt quędam alia mi-
nuta, quę homini proueniūt, sicut
herbę quę nascuntur in hortis, &
alia huiusmodi. ergo nec de illis
homo decimas dare tenetur.

¶ 4 Præt. Homo non potest soluere
nisi id, quod est in eius potestate:
sed non omnia, quę proueniunt
homini de fructibus agrorum, aut
animalium, remanēt in eius pote-
state, quia quędam aliqui subtra-
huntur per furtum, vel rapinam:
quędam verō quę, in aliam trās-
feruntur per venditionem: quędā
etiam alijs debentur, sicut principi-
bus debentur tributa, & operarijs
debentur mercedes. ergo de his
nō tenetur aliquis decimas dare.

SED CONTRA est, quod dicitur
Genes. 28. Cunctorum, quę dede-
ris mihi, decimas offeram tibi: sed
omnia quę homo habet, sunt ei
data diuinitus. ergo de omnibus
debet decimas dare.

RESPON. Dicendum, quod de
vnaquaque re pceptū est iudicā-
dum secundū eius radicē. Radix
autē solutionis decimarū est debi-
tum, quo semināribus spiritualia,
debentur carnalia, secundū illud
Apost. 1. ad Cor. 9. Si nos vobis spi-
ritualia seminauimus, non magnū
est si carnalia vestra metamus. Su-

per hoc enim debitum fundatur
Ecclesia determinationem solu-
tionis decimarum. Omnia autem
quęcūq; homo possidet, sub car-
nalibus cōtinetur: & ideo de oibus
possessis decimę sunt soluendę.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd
specialis ratio fuit, quare in veteri
lege non fuit datum pceptū de
personalibus decimis secundū
conditionem populi illius, quia
omnes alię tribus certas posses-
siones habebant, de quibus poter-
rant sufficienter providere. Leuiti-
tis, qui carebant possessionibus:
non autē interdicebatur eis, quin
de alijs operibus honeste lucraren-
tur, sicut & alij Iudæi. Sed po-
pulus nouę legis est vbique per
mundum diffusus, quorum pluri-
mi possessiones non habent, sed
de aliquibus negotijs viuunt, qui
nihil conferunt ad subsidium mi-
nistrorum Dei, si de eorum nego-
tijs decimas non soluerent. Mini-
stris etiā nouę legis arctius interdi-
citur, ne se ingerāt negotijs lucra-
titijs, sicut illud lectū dicitur ad Timoth.
2. Nemo militans Deo, implicet
se secularibus negotijs. Et ideo in
noua lege tenentur hoies ad deci-
mas personales, sicut consuetudinē
patrię, & indigentiam ministrorum.
Vnde Aug. * dicit, & habetur 16.
q. 1. c. Decimę. De militia, de ne-
gocio, & artificijs, reddere decimas.

AD SECVNDVM dicendum, quod
aliqua male acquiruntur duplici-
ter. Vno modo, quia ipsa acquiruntur
ta, quia acquiruntur per rapinam,
vlturam, quę homo tenetur restituere,
de eis decimas dare: tamen si aliquis
de vltura, de fructu eius tenetur
dare, quia fructus illi non sunt ex
munere. Quędam verō dicuntur male
acquiruntur ex turpi causa, sicut de
strionatu, & alijs huiusmodi, quę nō
Vnde de talibus tenentur decimas
modum aliarum personalium decimarum.
Ecclesia nō debet eas recipere, quod
ne videatur eorū peccatis cōmuni-
pœnituerint, possunt ab eis de his
tutur in finem, sicut iudicanda
tunt fini. Decimarum autem solutio
propter se, sed propter ministros, quę
t non conuenit, vt etiam minima
requirant. Hoc enim in vitium cōuer-
per Philosoph. * 4. Ethic. & ideo hoc
nauit, vt de huiusmodi minimis rebus
sed relinquit hoc arbitrio dare. vlturam
ma quasi nihil cōputantur. Vnde Paulus
fectam legis iustitiam sibi ascribitur.
nitis decimas soluerebant. Nec tamen
henduntur a Dño, sed solum de hoc,
ritualia pcepta contemnebant magis
eos secundum se cōmendabiles esse.